

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01 – 285/18
Podgorica, 13.06.2018. godine
TR/TR

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/2011) i 32/2014.) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.53/14.), nakon završenog ispitnog postupka, po pritužbi advokaticе XX iz Podgorice, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, podnijela je pritužbu advokatica XX iz Podgorice, kao punomoćnice oštećenog XX, na rad Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, u predmetu Kt.br. 478/09.

U pritužbi, između ostalog, navodi: da je brat oštećenog, pok. XX preminuo dana 02.06.2009. godine i da je tim povodom pokrenut krivični postupak; da je nakon neuspjelog vještačenja u Beogradu cjelokupna medicinska dokumentacija vezana za predmet u originalu upućena u Zagreb, gdje se po poslednjim podacima i danas nalazi; da u pisarnici Osnovnog državnog tužilaštva nije uspjela da, kao punomoćnik oštećenog, dobije informaciju u kojoj fazi se navedeni predmet nalazi; da se više puta obraćala pismenim zahtjevom Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, da postupe u predmetu oštećenog XX, i to podneskom Ktr.br. 478/09, od 25.02.2015. godine, zatim, od 17.04.2015. godine i dopisom od 20.07.2016. godine, ali da nikad nije odgovoreno; da se oštećeni obratio i Vrhovnom državnom tužilaštvu podneskom od 03.11.2015. godine, zatim, molbom za prijem od 01.12.2015. godine i da je kao odgovor na odnosnu molbu primio dopis Ktr.br. 623/15, od 23.12.2015. godine u kome se navodi da su dana 21.02.2013. godine formirani spisi predmeta sa medicinskom dokumentacijom i da su zamolbenim putem dostavljeni na vještačenje Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu, kao i da je zamolbenim putem istom zavodu dana 24.03.2015. godine, dostavljena dodatna medicinska dokumentacija Instituta za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „dr Simo Milošević“, CD sa RTG snimcima i fotografijama i da zamolnicama nije udovoljeno; da Klinički centar CG ne posjeduje originale medicinske dokumentacije za pok. XX, obzirom da su isti dostavljeni nadležnom tužilaštvu u Podgorici, za koje tužilaštvo tvrdi da je u originalu poslalo na vještačenje, te da navedeni Zavod u Zagrebu nikada predmetne spise i dokaze nije vratio; da pored očiglednih propusta u radu i brojnih urgencija i pokušaja oštećenog i advokata da apeluju na rad i savjesnost u postupanju, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici apsolutno ignoriše ovu situaciju i da postupa neažurno, pogrešno i nesavjesno, i očigledno neopravdano odugovlači postupak, čiji je krajnji cilji očigledno nastupanje zastare.

Uz pritužbu je dostavljena određena dokumentacija.

II Postupanje Zaštitnika

Zaštitnik je razmatrao pritužbu i priloženu dokumentaciju i zatražio izjašnjenje od Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, u vezi sa postupanjem u predmetu Kt.br. 478/09.

U izjašnjenju Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici TUPP br. 23/17 se, između ostalog, navodi: da je u Osnovnom državnom tužilaštvu dana 02.06.2009. godine formiran predmet Ktr.br.478/09 po prijavi XX, zbog postojanja osnovane sumnje da su ljekari Kliničkog centra Crne Gore nesavjesno postupali prilikom liječenja njegovog brata pok.XX; da je postupajući po prijavi, tada nadležnom istražnom sudiji Osnovnog suda u Podgorici, podnijet predlog za preduzimanje istražnih radnji; nakon čega je Sud 22.06.2009. godine vratio spise na dalji postupak; da je nakon toga pribavljena medicinska dokumentacija i spisi predmeta su ponovo vraćeni Osnovnom sudu u Podgorici radi sprovođenja novih istražnih radnji; da je istražni postupak Sud okončao i vratio spise predmeta 24.09.2011. godine i da je postupajući tužilac, porodicu XX na njihov zahtjev upoznao sa dokazima; da je predstavnik porodice XX izrazio sumnju u nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu „Milovan Milovanović“ iz Beograda, kojeg je angažovao istražni sudija, i zatražio je da se uradi novo vještačenje od strane druge Institucije; da je o navedenom obavješten Vrhovni državni tužilac i da je tim povodom održan sastanak na kojem je odlučeno da se uvaži sugestija oštećene porodice i spisi dostave Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; da je naredba za sudsko medicinsko vještačenje sa zamolnicom i cjelokupnim spisima predmeta upućena 01.03.2013. godine Vrhovnom državnom tužilaštvu na dalje postupanje; da je aktom od 11.02.2015. godine, obavješteno Vrhovno državno tužilaštvo da nalaz još uvijek nije dostavljen i ukazano je na potrebu urgiranja preko Ministarstva pravde; da je naknadno oštećena porodica XX, dana 16.02.2015. godine dostavila CD sa medicinskim nalazima Instituta za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „dr Simo Milošević“ iz Igala sa predlogom da se i oni vještače; da je CD sa zamolnicom i naredbom za vještačenje dostavljen Vrhovnom državnom tužilaštvu 24.03.2015. godine, kako bi ga uputili Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; da je Vrhovno državno tužilaštvo aktom KMP br. 29/13 od 02.04.2015. godine vratilo spise predmeta sa aktima Županijskog suda u Zagrebu br.7 KIR 1532/13; da se Osnovno državno tužilaštvo aktom Ktr.br.478/09 od 29.05.2015. godine obratilo Vrhovnom državnom tužilaštvu, kako bi preko Ministarstva pravde urgirali da se vrate predmetni spisi dostavljeni 01.03.2013. godine; da je aktom Ktr.br.478/09 od 06.09.2016. godine Vrhovnom državnom tužilaštvu dostavljena zamolnica, kako bi se preko Ministarstva pravde, ponovo zatražilo vraćanje spisa; da Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu do danas nije vratio spise predmeta.

II Utvrđene činjenice

Na osnovu navoda iz pritužbe i pribavljene dokumentacije, utvrđene su sledeće činjenice:

- da je dana 02.06.2009. godine u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, formiran predmet Ktr.br.478/09 po prijavi XX, zbog postojanja osnovane sumnje da su ljekari Kliničkog centra Crne Gore nesavjesno postupali prilikom liječenja njegovog brata pok. XX;
- da je pred, tada nadležnim, Osnovnim sudom u Podgorici podnijet predlog za preduzimanje istražnih radnji;
- da je dana 03.07.2009. godine na zahtjev Osnovnog državnog tužilaštva, Klinički centar Crne Gore dostavio medicinsku dokumentaciju uz napomenu da se radi o originalnoj dokumentaciji;
- da je istražni postupak pred Osnovnim sudom u Podgorici okončan i da je Sud dana 24.09.2011. godine, vratio spise predmeta Osnovnom državnom tužilaštvu;

- da je, nakon toga, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, obavjestilo porodicu XX o prikupljenim dokazima;
- da je predstavnik porodice XX izrazio sumnju u nalaz i mišljenje Instituta za sudsku medicinu „Milovan Milovanović“ iz Beograda i zatražio je da se uradi novo vještačenje od strane druge Institucije;
- da je na sastanku sa Vrhovnim državnim tužiocem odlučeno da se uvaži sugestija oštećene porodice i spisi dostave Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;
- da je naredba za sudsko medicinsko vještačenje sa zamolnicom i cjelokupnim spisima predmeta upućena 01.03.2013. godine Vrhovnom državnom tužilaštvu, kako bi putem međunarodne pravne pomoći bila prosljeđena Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;
- da je dana 11.02.2015. godine, Osnovno državno tužilaštvo obavjestilo Vrhovno državno tužilaštvo da nalaz i mišljenje Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, nije dostavljeno i ukazano je na potrebu urgiranja preko Ministarstva pravde;
- da je dana 16.02.2015. godine, oštećena porodica XX, dostavila CD sa medicinskim nalazima Instituta za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „dr Simo Milošević“ iz Igala sa predlogom da se i oni vještače;
- da je CD sa zamolnicom i naredbom za vještačenje dostavljen Vrhovnom državnom tužilaštvu 24.03.2015. godine, kako bi ga uputili Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;
- da je Vrhovno državno tužilaštvo aktom KMP br. 29/13 od 02.04.2015. godine vratilo spise predmeta sa aktima Županijskog suda u Zagrebu br.7 KIR 1532/13;
- da se Osnovno državno tužilaštvo aktom Ktr.br.478/09 od 29.05.2015. godine obratilo Vrhovnom državnom tužilaštvu, kako bi preko Ministarstva pravde urgirali da se vrate predmetni spisi dostavljeni zamolnicom od 01.03.2013. godine;
- da je aktom Ktr.br.478/09 od 06.09.2016. godine Vrhovnom državnom tužilaštvu dostavljena zamolnica, kako bi preko Ministarstva pravde, ponovo zatražilo vraćanje spisa predmeta;
- da Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu do danas nije vratio spise iz predmeta Kt.br. 478/09;
- da se podnositeljka pritužbe, kao punomoćnik oštećenog XX iz Plava, obraćala Osnovnom državnom tužilaštvu radi postupanja u predmetu Kt.br. 478/09 i to: dana 25.02.2015. g., 17.04.2015.g.,20.07.2016. g. ali da nije dobila odgovor tog tužilaštva.

IV Relevantni propisi

Ustav Crne Gore određuje:

"Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda. (član 19).

Svako ima pravo da se, pojedinačno ili zajedno sa drugim, obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlaštenja i da dobije odgovor.“(Član 57)

Državno tužilaštvo je jedinstven i samostalan državni organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti.“ (Član 134)

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda utvrđuje:

„Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Niko ne može biti namerno lišen života, sem prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za zločin za koji je ova kazna predviđena zakonom. (Član 2 stav 1)

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. (Član 6 stav 1)

Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15 35/15, 58/15) propisuje:

„Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

Izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci, sa izuzetkom predmeta u kojima se primjenjuju mjere tajnog nadzora kad odluka treba biti donijeta u roku od tri mjeseca od završetka mjere tajnog nadzora.

U predmetima u kojima su pribavljani dokazi po zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć, odluka se mora donijeti u roku od mjesec dana od dana pribavljanja dokaza po zamolnicama. U skraćenom postupku odluka o krivičnoj prijavi se mora donijeti najkasnije u roku od mjesec dana.

Rukovodilac državnog tužilaštva može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka najduže mjesec dana od rukovodioca neposredno višeg državnog tužilaštva, a državni tužilac kojem je predmet dodijeljen u rad može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka od rukovodioca državnog tužilaštva najduže mjesec dana. “(Član 256a)

„Kad oštećeni, u skladu sa članom 59 ovog zakonika, preuzima gonjenje može podići neposrednu optužnicu.

Ako oštećeni ocijeni da je, prije podizanja neposredne optužnice, neophodno sprovesti određene dokazne radnje može podnijeti predlog sudiji za istragu da on te radnje i preduzme.“ (Član 287 stav 1 i 2)

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14) propisuje:

„Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda” (Član 41 stav 1).

V Zaključna ocjena

Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka i utvrđenih činjenica, Zaštitnik je mišljenja da je pritužba adv. XX, kao punomoćnice oštećenog XX, osnovana i da su postupanjem Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici u predmetu Ktr.br.478/09 povrijeđena ljudska prava.

Zaštitnik nalazi da je predmet Ktr.br.478/09 u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici formiran 02.06.2009. godine i da ni nakon devet godina nije okončan.

Aanalizirajući tok postupka, Zaštitnik zapaža da Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici u navedenom predmetu po nekoliko mjeseci, a i godina, nije preduzimalo radnje i mjere kako bi se postupak okončao, pa stoga, faza vještačenja još uvijek nije završena i nakon devet godina.

Takođe, Zaštitnik zapaža da je tužilaštvo tek nakon dvije godine od slanja zamolnice, urgiralo da se dostavi nalaz i mišljenje Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Međutim, i pored toga, što ni nakon dvije godine od Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ne dobija nalaz i mišljenje, tužilaštvo, upućuje dodatnu originalnu medicinsku dokumentaciju Instituta za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „dr Simo Milošević“ iz Igala sa predlogom da se i ona vještači. Slanjem originalne medicinske dokumentacije, u krajnjem, onemogućeno je donošenje odluke, budući da se spisi predmeta sa dokazima već nekoliko godina ne nalaze u Crnoj Gori.

Takođe, Osnovno državno tužilaštvo, pored toga što nije vodilo računa o rokovima za postupanje u predmetu, nije ni blagovremeno preduzelo sve radnje i mjere kako bi se originalna dokumentacija sa neophodnim dokazima vratila i na osnovu nje donijela odluka.

Ovakvim postupanjem, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici nije zadovoljilo minimalne standarde u pogledu djelotvornosti istrage koja prema stavu Evropskog suda za ljudska prava, mora biti nezavisna, nepristrasna, temeljna i brza.¹ Djelotvorna istraga nije vezana za rezultat, odnosno, ishod istrage, već za način na koji se ona sprovodi. Nadležni državni organi moraju preduzeti sve korake koji su im na raspolaganju kako bi "osigurali dokaze". I Evropski sud za ljudska prava zauzeo je stav da se "svaki propust u konkretnoj istrazi kojim se onemogućava identifikacija uzroka smrti ili odgovorne osobe, smatra nepoštovanjem standarda djelotvorne istrage". Stoga, tužilaštvo je moralo obezbjediti kopije dokaza, kako bi se preduprijedio rizik od gubitka ili zloupotrebe medicinske dokumentacije.

Naime, kada je istarga nedjelotvorna, ona potkopava i djelotvornost drugih pravnih lijekova, uključujući i mogućnost pokretanja građanskog postupka za naknadu štete.² Kada se medicinska odgovornost temelji na medicinskoj grešci, djelotvornost istrage je od ključne važnosti i za uspješnost građanskog postupka. Stoga je Sud naglasio važnost veze između odgovornosti ljekara i pojma rizika koji se odnosi na praksu profesije kako bi se osigurao djelotvorniji pravni lijek u smislu obeštećenja pacijenata.³ Dakle, na ovakav način tužilaštvo je onemogućilo podnosioca da efikasno i djelotvorno ostvaruje svoje pravo na preduzimanje gonjenja (podizanje neposredne optužnice ili da od sudije za istragu traži preduzimanje dokaznih radnji) na koje ima pravo shodno članu 287 Zakonika o krivičnom postupku i eventualno pokrene postupak za naknadu štete.

Neopravdano dugo trajanje postupka, ukazuje da Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici nije vodilo računa o vremenskim okvirima za sprovođenje istražnih radnji, posebno imajući u vidu da je članom 256a stav 1 i 2 Zakonika o krivičnom postupku propisano da je državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta, a izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci. Naime, iako su navedeni zakonski rokovi instrukcioni, jer istekom roka od šest mjeseci od pokretanja istrage ne nastupaju pravne posljedice u smislu nemogućnosti vođenja dalje istrage, Zaštitnik smatra da je tužilaštvo bilo dužno da, vodi računa o ukupnom trajanju postupka, a postupanje u predmetu Ktr.br.478/09 ne ispunjava zahtjev razumnog roka.

U tom smislu, Zaštitnik je uzeo u obzir stav Evropskog suda za ljudska prava, da član 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda, zahtjeva da se predmeti rješe u razumnom roku. Sud smatra da ovaj zahtev „naglašava značaj izvršenja pravde bez odlaganja, koje bi moglo da ugrozi njenu efikasnost i kredibilitet.“ Državni organi treba da preduzimaju sve zakonom propisane radnje da se postupak završi u primjerenom roku, vodeći računa da svojim ponašanjem ne podstiču sumnju ili na drugi način narušavaju poverenje i njihovu objektivnost.

S obzirom da se podnositeljka pritužbe se više puta obraćala tužilaštvu, kako bi dobila informaciju u kojoj se fazi predmet nalazi, ali da nije dobila odgovore, Zaštitnik nalazi da je, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, neodgovaranjem i ignorisanjem svih zahtjeva podnositeljke pritužbe, postupalo u suprotnosti sa članom 57 stav 1 Ustava Crne Gore kojom se određuje da svako ima pravo da se obrati državnom organu ili organizaciji koja vrši javna ovlašćenja i da dobije odgovor. Polazeći od ustavnog određenja svi državni organi ili organizacije koja vrše javna ovlašćenja dužni su da odgovore po pojedinačnim ili zajedničkim zahtjevima građana.

---

¹ *Maslov i Nalbandov protiv Rusije*, 24.01.2008.st.91 i *Mesut Deniz protiv Turske*, 5.11.2013. st. 52

² *Isayev i dr. protiv Rusije*, stav 189

³ *Eugenija Lazar protiv Rumunije*, 16.02.2010. st. 90-91

Imajući u vidu navedeno, kao i činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, dajemo sljedeću

PREPORUKU

Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici da:

- bez daljeg odlaganja, preduzme sve neophodne radnje i mjere kako bi se utvrdilo gdje se nalaze spisi predmeta, odnosno medicinska dokumentacija, iz predmeta Ktr.br.478/09;
- da pribavi navedenu dokumentaciju sa dokazima i okonča postupak u predmetu Ktr.br.478/09;
- da bez odlaganja, dostavi pisani odgovor na zahtjeve podnositeljke pritužbe adv. XX, i
- da u budućem postupanju, u skladu sa članom 57 Ustava Crne Gore, odgovara građanima na njihova obraćanja.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA
I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostavljeno:

- podnosiocu pritužbe
- Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici
- Tužilačkom savjetu